

Poticanje jezično-govornoga razvoja djece predškolske dobi – uloga mjesnih organskih idioma / Fostering speech development in early childhood and preschool-aged children - the role of the ver

Vuić, Božica

Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet

bozicavuic@gmail.com

Odgoj i obrazovanje za socijalnu i kulturalnu raznolikost

Broj rada: 80

Sažetak

Djetetov jezično-govorni i komunikacijski razvoj počinje u obiteljskom okružju u kojem je dijete izloženo ponajprije govoru/govorenju članova svoje obitelji, a potom i šire zajednice te suvremenih digitalnih medija. Pri tome dijete jezične i govorne navike usvaja slušanjem, oponašanjem govornih uzora i osobnim govorenjem. Uključivanjem djeteta u predškolsku ustanovu ono će biti izloženo na formalan, neformalan i informalan način i drugim jezično-govornim utjecajima npr. govoru vršnjaka i standardnim jezičnim oblicima u govoru odgojitelja. Odgojitelju će polazište, u poticanju djetetova jezičnoga i govornoga razvoja, biti djetetov immanentni govor. U svakodnevnoj odgojno-obrazovnoj praksi odgojitelj utječe na djetetov govorni razvoj i kreiranjem poticajnoga okružja (Čudina-Obradović, 2014; Cvikić, Turza-Bogdan, 2023) koje treba biti usmjereno na dijete, na njegove individualne potrebe i mogućnosti. U predškolskoj odgojno-obrazovnoj ustanovi djeca se upoznaju s različitim književno-umjetničkim tekstovima pričama, slikovnicama, pjesmama (malešnicama) i sl., pri čemu poticajno komunikacijsko okružje posreduje u uspostavi literarne komunikacije (Rosandić, 2005) i razumijevanju osnovnih semantičkih slojeva. Susret predškolskoga djeteta i književnoga teksta jedan je od načina poticanja rane pismenosti koja se najlakše ostvaruje na poznatom sadržaju. Većina djece u predškolskoj dobi pokazuju interes za slova i vizualiziraju riječ, odnosno slova od kojih je riječ sastavljena. U poticanju rane pismenosti u DV Petrinjčica tijekom 2021. godine, neposredno nakon potresa, pokrenut je projekt Petrinja A – Ž u odgojnoj skupini Ježići u kojoj je većina djece bila predškolske dobi. Rezultat toga projekta jest slikovnica/slovarica koju su ilustrirala djeca navedene odgojne skupine, a leksički sloj čine riječi iz petrinjskoga organskog idioma. Manje poznate riječi i pojmovi dodatno su objašnjeni na standardnom jeziku. Ova je petrinjska slovarica primjer poticanja jezično-govornoga razvoja na osnovi organskoga mjesnog idioma i primjer njegovanja tradicijske baštine u kontekstu globalizacije i multikulturalnosti.

Ključne riječi

dijete predškolske dobi; jezično-govorni razvoj; literarna komunikacija; rana pismenost

Vuić, Božica

University of Zagreb Faculty of Teacher Education

bozicavuic@gmail.com

Education for social and cultural diversity

Number of the paper: 80

Abstract

A child's language and speech as well as communication development begins in the family environment where the child is exposed primarily to the speech/spoken communication of his or her family members, but also to the wider community and modern digital media. In these circumstances, children acquire language and speech habits by listening, imitating speech models, and speaking. Enrolment of a child in a preschool institution facilitates their formal, non-formal, and informal exposure to other language and speech influences, for example, the speech of their peers and standard language forms used by their preschool teachers. For the preschool teacher, the starting point in facilitating the child's language and speech development will be the child's inherent speech. In everyday educational practice, the teacher also influences the child's speech development by creating a stimulating environment (Čudina-Obradović, 2014; Cvikić & Turza-Bogdan, 2023), which should be focused on the child, more specifically, the child's individual needs and abilities. In a preschool institution, children are introduced to different literary and artistic texts, stories, picturebooks, songs (nursery rhymes), etc., whereby a stimulating communication environment mediates the establishment of literary communication (Rosandić, 2005) and understanding of the basic semantic layers. The encounter of a preschool child with a literary text is one of the ways of encouraging early literacy, which is most easily achieved with familiar content. Most preschool-aged children show interest in letters and visualize the word, that is, the letters that make up the word. In order to encourage early literacy in Kindergarten Petrinjčica during 2021, immediately after the earthquake in Petrinja, the project Petrinja A - Ž was launched in the educational group Ježići (Little Hedgehogs) where most of the children were of preschool age. The project resulted with a spelling book illustrated by the children themselves, and the vocabulary used in the book consists of words found in the Petrinja vernacular. Lesser-known words and concepts are additionally explained in the standard language. This spelling book is an example of fostering language and speech development with the help of a vernacular and an example of nurturing traditional heritage in the context of globalization and multiculturalism.

Key words

early literacy, language and speech development, literary communication preschool-age children

Revizija #2

Stvoreno 12 rujna 2024 18:23:42 od Marijana Kardum

Ažurirano 21 rujna 2024 11:33:12 od Martina Gajšek